

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 87/2024
06.03.2026. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Жељка Шкорића, председника већа, Мирјане Андријашевић и Татјане Ђурица, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Владимир Стошић, адвокат из ..., против туженог Друштва са ограниченом одговорношћу „ББ“ ..., чији је пуномоћник Боривоје Гајић, адвокат из ..., ради поништаја решења, враћања на рад и исплате, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1032/23 од 31.08.2023. године, у седници одржаној 06.03.2026. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1032/23 од 31.08.2023. године.

ОДБИЈА СЕ захтев туженог за накнаду трошкова ревизијског поступка.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиоца за накнаду трошкова одговора на ревизију.

Образложење

Пресудом Основног суда у Зрењанину П1 717/22 од 06.12.2022. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев. Ставом другим изреке, поништено је као незаконито решење о отказу уговора о раду од 26.02.2021. године, којим је тужиоцу престао радни однос код туженог дана 28.02.2021. године. Ставом трећим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев у делу да се обавезе тужени да тужица врати на рад, да тужиоцу на име зараде за период од 01.02.2018. године до 29.02.2020. године исплати појединачно опредељене месечне новчане износе са законском затезном каматом на сваки од тих износа почев од означених датума доспелости до исплате, као и за исплату законске затезне камате на досуђени износ парничних трошкова за период од пресуђења до извршности пресуде. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 155.750,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате, у року од 15 дана.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1032/23 од 31.08.2023. године, ставом првим изреке, делимично је преиначена пресуда Основног суда у Зрењанину П1 717/22 од 06.12.2022. године и обавезан је тужени да тужиоца врати на рад, те да

тужиоцу на име зараде за период од 01.03.2018. године до 29.02.2020. године исплати појединачно одређене месечне новчане износе, са законском затезном каматом почев од означених датума доспелости па до исплате. Ставом другим изреке, делимично је преиначена одлука о трошковима парничног поступка, тако што је тужиоцу, поред досуђеног износа трошкова парничног поступка, досуђен још и износ од 92.260,00 динара са затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Ставом трећим изреке, одбијене су жалба тужиоца у преосталом делу и жалба туженог у целисти, а потврђена је првостепена пресуда у преосталом делу. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове другостепеног поступка у износу од 89.260,00 динара, у року од 8 дана. Ставом петим изреке, одбијени су захтеви странака за накнаду трошкова одговора на жалбу.

Против правноснажне другостепене пресуде, тужени је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права и битних повреда одредаба парничног поступка.

Тужилац је доставио одговор на ревизију, а трошкове састава тог одговора је тражио.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2) и члана 441. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС", бр. 72/11 ... 18/20 и 10/23 - други закон), – у даљем тексту: ЗПП, Врховни суд је нашао да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2) ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужени се бави одржавањем апарата противпожарне заштите и хидрантске инсталације, а почев од 2016. године је у обавези да има најмање једно запослено лице са лиценцом А за израду главних пројеката заштите од пожара и два контролора, ради добијања акредитације за пословање. Како је тужилац поред траженог профила образовања поседовао наведену лиценцу, тужени је са тужиоцем засновао радни однос на неодређено време на основу уговора о раду од 05.05.2016. године, за обављање послова главног пројектанта заштите од пожара. Радни однос је заснован са пуним радним временом и зарадом у висини од 115,00 динара нето по радном часу, која се исплаћује до 30-тог у месецу за претходни месец. Договор је био да тужилац нема обавезу да долази на посао, а тужени ће му уплаћивати порезе и доприносе. Тужилац је био распоређен на радно место техничког руководиоца и био је присутан када је акредитационо тело било код туженог ради добијања акредитације, коју је тужени и добио. Код туженог није било другог запосленог са истим квалификацијама, па нико није могао да ради тужиочев посао. Тужени није издао тужиоцу ниједан радни налог. Побичано решење о отказу уговора о раду је донето 26.02.2021. године на основу писаног споразума о престанку радног односа са 28.02.2021. године, ког дана је тужени одјавио тужиоца са обавезног социјалног осигурања. Наведено решење је достављено тужиоцу, док споразум о престанку радног односа он никада није примио, нити га је потписао. Из налаза и мишљења судског вештака, утврђени су износи зараде за утужени период, према подацима из исплатних листа које је сачинио тужени, али их није исплатио тужиоцу. Тужбени захтев у овом

делу тужилац је определио у нижем износу од износа утврђеног вештачењем, захтевајући за поједине месеце исплату зараде у нижем износу.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је делимично усвојио тужбени захтев тужиоца, налазећи да је побијано решење о отказу уговора о раду од 26.02.2021. године незаконито, у смислу члана 175. став 1. тачка 3), члана 177. и члана 185. Закона о раду, јер је тужени отказао тужиоцу уговор о раду на основу писаног споразума о престанку радног односа који тужилац није потписао. У преосталом делу је одбио тужбени захтев, уз оцену да не постоји обавеза враћања тужиоца на рад и исплате потраживане зараде за утужени период, јер тужилац није имао остварене радне сате код туженог, није долазио на посао, нити је обављао рад за туженог, с тим да је у делу за исплату зараде за месец фебруар 2018. године нашао да је приговор застарелости потраживања основан, у смислу члана 196. Закона о раду.

Другостепени суд је прихватио као правилно становиште првостепеног суда да у конкретном случају није било основа за доношење решења о отказу уговора о раду од 26.02.2021. године применом члана 175. став 1. тачка 3) Закона о раду, код утврђеног да између тужиоца и туженог никада није потписан споразум о престанку радног односа. У односу на захтев за враћање тужиоца на рад, закључио је, међутим, да је тужбени захтев основан, применом члана 191. став 1. Закона о раду, због престанка радног односа тужиоца без правног основа. Ово из разлога што реинтеграција, односно враћање запосленог на рад, представља последицу утврђења да је запосленом престао радни однос без правног основа, па како је тужилац, поставио захтев за враћање на рад, има право да буде враћен, а тужени обавезу да га врати на рад. Даље је нашао да тужени није поступио у складу са обавезом из члана 16. тачка 4) Закона о раду и тужиоцу омогућио да ради у складу са закљученим уговором, односно да је воља туженог била да тужилац не долази на рад. Стога, те како је тужени од марта 2020. године исплаћивао тужиоцу зараду, иако је принцип рада тужиоца код туженог остао непромењен и за читав период трајања уговора о раду уплаћивао тужиоцу порезе и доприносе, оценио је да то што тужилац није радио не може ићи на његову штету и лишити га права на исплату уговорене зараде сагласно одредбама чл. 104. и 105. Закона о раду. Пошто је захтев тужиоца за исплату месечне зараде опредељен у износу нижем од износа према обрачуну туженог за утужени период, другостепени суд је и у овом делу преиначио првостепену пресуду и усвојио тужбени захтев, осим за потраживање за месец фебруар 2018. године због наступања застарелости.

По оцени Врховног суда, правилно је другостепени суд применио материјално право.

Одредбом члана 177. став 1. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05... 95/18), прописано је да радни однос може да престане на основу писаног споразума послодавца и запосленог. Према члану 175. тачка 3) истог закона, радни однос престаје споразумом између запосленог и послодавца.

Према наведеном, радни однос може да престане на основу писаног споразума послодавца и запосленог. Споразум је закључен када послодавац и запослени о томе постигну сагласност, која се односи, како на престанак радног односа, тако и на остала питања у вези са тим (дан престанка радног односа, неисплаћене зараде и друга примања, неискоришћен годишњи одмор и слично) и производи правно дејство чим буде закључен.

Како између тужиоца и туженог није потписан споразум о престанку радног односа, и по оцени Врховног суда, незаконито је тужиоцу оспореним решењем туженог од 26.02.2021. године отказан уговор о раду, а последично, због престанка радног односа без правног основа, тужени је у обавези да тужиоца врати на рад на основу члана 191. став 1. Закона о раду. Имајући у виду да је поседовање наведене лиценце А уз одговарајуће квалификације на страни тужиоца, као услов за пословање туженог, био разлог закључења уговора о раду у конкретном случају, као и да је долазак, односно недолазак тужиоца на рад, зависио од туженог као послодавца у домен чије аутономије спада начин организације рада, те посебно уважавајући чињеницу да је тужиоцу од марта месеца 2020. године, тужени исплаћивао зараду, иако је принцип рада тужиоца код туженог остао непромењен, тужиоцу сагласно одредбама чл. 104. и 105. Закона о раду, припада право на исплату уговорене зараде за утужени период, изузев за месец фебруар 2020. године, због наступања застарелости у смислу члана 196. Закона о раду.

Код изложеног, неосновани су наводи ревизије о погрешној примени материјалног права. У односу на наводе ревизије, који се односе на ништавост уговора о раду, суд посебно наглашава да је предмет овог спора утврђење законитости, односно поништај решења о отказу уговора о раду и последично томе враћање на рад и исплата зараде, а да је утврђење ништавости уговора о раду предмет другог судског спора, који се води пред Основним судом у Зрењанину под судском ознаком П1 – 117/2022, за који тужени не доставља доказ да је правноснажно окончан у његову корист, па су ти наводи без утицаја на другачије одлучивање у овој предметној ствари. Неосновани су и остали наводи ревизије, будући да је неспорно да је сагласност воља странака постојала и око постојања радног односа и око начина на који ће тужилац као запослени испуњавати радне обавезе које је пред њега постављао тужени као послодавац, који са запосленим има право да аутономно регулише обавезу по основу радног односа, а све у оквиру Закона о раду. У предметном случају се не доводи у питање сврсисходност радног ангажовања односно запослености тужиоца код туженог, који је посматрано са становишта пословне делатности туженог као послодавца, имао важно и одговорно радно место у систематизацији послова код туженог, чија законитост пословања би се довела у питање, изостанком с рада лица са квалификацијама које поседује тужилац. Тужилац је туженом као послодавцу на основу свог звања и стручности омогућио да добије акредитацију да може да врши контролу мобилних уређаја за гашење и контролу хидрантске мреже, а степен искоришћености рада сваког запосленог, па и тужиоца је унутрашња и искључива ствар туженог. Захтев тужиоца за враћање на рад је основан, с обзиром да је акт послодавца, којим је престао радни однос тужиоцу правилно поништен као незаконит. На то упућује и чињеница да из исказа законског заступника туженог и других сведока који су саслушавани током главне расправе, произлази да је упоредо са доношењем решења о отказу уговора о раду тужиоцу, без одлагања на његово радно место запослен други радник, са квалификацијама које туженом омогућавају наставак законите делатности, а што указује на то да радно место тужиоца постоји и након што је исти добио отказ. Уз то тужилац је по основу радног односа и уговора о раду, имао право и на зараду по основу свог рада и доприноса пословању туженог као послодавца којем је тужилац са својим квалификацијама обезбедио испуњеност формалних услова и стручну подршку коју је прописао законодавац. Без тога тужени не би ни могао отпочети, нити редовно вршити своју делатност, а тиме ни остваривати добит коју му

је, између осталог, омогућио и тужилац по основу свог доприноса пословању туженог. Тужени је, дакле, тужиоцу дужан да исплати уговорену зараду, коју му је, уосталом у једном периоду, за време трајања радног односа и исплаћивао, а која му услед незаконитог престанка радног односа, уз враћања на рад и припада. Имајући у виду све напред наведено, тужилац као запослени, супротно наводима ревизије, није у обавези да у конкретном случају доказује ни постојање радног односа, ни ступање на рад, нити сам ефективан рад, а ни присуство на раду. Уколико тужилац, није долазио на посао, или како се то у ревизији наводи, није остварио ефективан рад, туженом су стајале на располагању мере које је могао предузети на основу члана 179. и 179а Закона о раду. Терет доказивања својих навода и по себе афирмативних чињеница у спору је био на туженом као послодавцу, који је ангажовањем тужиоца стицао очигледну корист, па би неисплаћивањем зараде тужиоцу дошло до његовог искоришћавања и обесправљивања од стране туженог као послодавца. Поред тога, ревизија не може да се изјави због битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12) ЗПП, на коју повреду тужени указује.

Из изнетих разлога, Врховни суд је применом члана 414. став 1. ЗПП одлучио као у ставу првом изреке.

Како тужени није успео у поступку по ревизији, а трошкови састава одговора на ревизију не представљају трошкове који су били потребни ради вођења парнице, на основу члана 165. став 1. у вези члана 154. и члана 154. став 1. ЗПП је одлучено као у ставу другом и трећем изреке.

**Председник већа – судија
Жељко Шкорић,с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић